

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2009. AUGUSZTUS XX. ÉVFOLYAM 16. SZÁM

Jónás, az Istenhez forduló próféta

Jónás egy második századi római katakombafestmény alapján készült fametszeten

Olvasandó: Jón 2,1-11. Mindannyiunk számára ismerős a Jónás története. De miről is van szó? Mit is akar Jónás által Isten mondani nekünk? A legteljesebben ez a rész fejezi ki Isten szeretetét az engedetlen Jónás és a mai engedetlen emberek felé is.

Isten Jónást elküldi Ninivébe. Elmegy Jónás, de Tarsisba (abban az időben a világ végét jelentette, kb. 3 évi hajútat). Miért? Egyszerű a válasz, nem akar engedelmessé válni, hátat fordít Istennek, és egyre mélyebbre süllyed. Az Istennek hátat fordító élet egyre mélyebbre vezet. Aztán Isten szelet bocsát a tengerre, nagy vihar lesz, de Jónás mindezt nem látja, vagyis nem akarja látni, lemegy a hajó fenekére és elalszik. Isten újra szól a kapitányon és a pogány hajósokon keresztül. Ki vagy te? – kérdezik tőle, s tőlünk is Isten. Nehezen szólal meg Jónás, vállalja ugyan, hogy kicsoda, de nem vállalja engedelmessége következményeit, inkább dobja a tengerbe, haljak meg minthogy beismerjem vétkeimet, hogy engedetlen voltam. Inkább a halál, mint az engedelmesség?

Így jutunk el a második részhez, amely újabb kérdést vet fel. Ennyire nem esik nehezére Istennek, hogy egy értetlen, ellenkező, kötekedő embernek is utána nyúljon, hogy Őt is szeresse? Ha nem tud általa mun-

kálkodni, akkor először benne dolgozik, hogy utána őt felhasználva dolgozhassék? Ennyire szeret az Isten? Igen, ennyire.

Jónást bedobják a tengerbe, s Isten egy halat rendel. Istennek semmi sem lehetetlen, jó lenne ha ezt elhinnék. Jób is, aki nagy nyomorúságot szenvedett el, tudott Isten szeretetéről, de a nyomorúság vezette ahhoz, hogy bizonyossággá is legyen szívében (Jób 42,5). A saját bőrén tapasztalta meg Isten jóságát, s Jónás szívében is bizonyossá lett ez (Jón 2,3). Nyomorúságunkban egész közel jön hozzánk Isten, lehajol értünk, nem mond le rólunk, s ezért felhasznál mindent, még a szenvedést is. Ez a szenvedésnek az értelme és a célja. Mi mindig az okát keressük, hogy mivel szolgáltam rá, hogy így büntet az Isten. Pedig nem az oka a fontos, hanem, hogy mit akar elérni Isten egy-egy próbával, szenvedéssel, veszteséggel, betegséggel az életünkben. Ha haragudna Jónásra engedné, hogy menjen amerre akar, de nem engedi, ahogy minket sem, mert szereti, mert szeret az Isten, ezért nyúl utána. S Jónás megszóla. Imádkozik, könyörög Istenéhez a hal gyomrából. Ez a könyörgés ha megfigyeljük, egy háláadó imádság. A 3-8. versekben arról beszél, mit élt át, elismeri, hogy a nyomorúság kellett ahhoz, hogy megismerje az Isten. Nem akárhonnan

HETEDIK KÜRTSZÓ

A 208. levél

MEGLETT A jutalma annak, hogy ócskapiacokon régi könyveket, tábori lapokat, kéziratokat keresgéltem. A sok értéktelennek látszó kacat között feltűnt egy megsárgult, szakadozott tekercs, melyet remegő ujjakkal nyitottam szét. A szöveg már nagyon nehezen olvasható. Az eladó nagyot szippantott olcsó cigarettájából és a szeme sarkából leste, mire taksálok az általa nem sokba nézett levelet, amit egy ismeretlentől – aki nem tudott magyarul – aprópénzért vásárolt.

„KEDVES NÉNEM!” – olvastam az ismerősnek hangzó megszólítást. Anélkül, hogy tovább olvastam volna a dátumra siklott a tekintetem: „Kelt Rodostón, 25 júlí 1737”. Szinte kiesett a papír a kezemből. Lehetséges? A bizalmatlan ember gyanakvásával fűrkészttem az árust és ő engem. Biztosan hamisítvány – gondoltam. Aztán egy ajánlatot tettem, egy keveset még alkudoztunk, majd eladó és vevő elégedetten csapott egymás markába.

ALIG VÁRTAM, hogy hazaérjek, gyors mozdulattal, a saját könyvtárában ismerősen mozgó ember biztonságával kaptam le a polcról Zágoni Mikés Kelemen törökországi leveleit. Egyre nagyobb sebességgel és izgalommal olvastam újra és tettem mellé a most szerzett kincset. Hihetetlen, de megvan! A 207 ismert levél után itt van a 208. is a kezemből! Ezt nem zárhatom el a világ elől. Nem lehet csak az enyém, ezért közszemlére teszem Mikés eddig ismeretlen levelét, eredeti formájában, rajta csak a lehető legkevesebbet magyarítva.

KELT RODOSTÓN, 25 júlí 1737. Kedves néném! Levelét hiába várám, kied immáron hatodik hete egyetlen soral sem örvendeztette meg távolban levő öccsét. Tudom, hogy ujjait köszvény szorongattya, de azért nekem nagyon heányzik az otthoni szó, mert itt keveset találok belőle, főleg ösztintét. A nyár beköszöntével nagyságos fejedelmünk is kevésbé kínoztatik nyavalyáitól. Már a ház tornácára is kimerészkedett, de magába fordulván, senkivel sem beszél. Vagy talán gyanakszik? Magam sem tudom. Hisz felséges színe elé is eljutottak, amik velünk nemrég történének. Ezekről még kiednek sem írtam, míg azok valóságáru magam is meg nem győződtem, mert ödzködék elhinni mindazt, ami végül szomorú bizonyossággá lett. Márminthogy a bécsi udvar még itt is tartván tőlünk, közénk megfigyelőket küldött, kik minden mozgásunkról jelentést tettek a főkancellárnál. De nem ám osztrákok küldének, hanem fajtánkbéit, kik barátságunkba férközének, nyelvünkön szólának, közülünkvaló

„Jézus pedig monda nekik: Bizony mondom nektek, hogy ti, akik követettek engem, az újjászületéskor, amikor az embernek Fia beül az ő dicsőségének királyi székebe, ti is beültök majd tizenkét királyi székebe, és ítéletek Izráel tizenkét nemzetségét. És aki elhagyta házait vagy fitestvéreit vagy nőtestvéreit vagy atyját vagy anyját vagy feleségét vagy gyermekeit vagy szántóföldjeit az én nevéért, mindaz százannyit vésszen és örökség szerint nyer örök életet. És sok elsőik pedig lesznek utolsók, sok utolsók elsőik.” (Mt 19,28-30)

Jézus a Jordánon túli részen, miután a sokaságot és a farizeusokat tanította a házasságról, miután a kisgyermeket, a tanítványok megszügyenyítése közben megáldotta, a sokaságból hozzá forduló fiatal gazdag ifjút tanította az örök élet útjára. Jézus a gazdag ifjú magatartását látva tanítványait kezdi tanítani a gazdagok üdvösségre jutásáról és az örök élet elnyeréséről.

Jézus szerint a gazdag is üdvözülhet, senkinek sem lehetetlen bemenni az Isten országába, de a gazdag nehezebben megy be abba, mivel inkább szeret vagyonában bízni, mint Istenben. Aki Isten helyett valaki vagy valami másban bízik az örök életre vonatkozóan, az kizárja magát Isten országából. A gazdag fiatal azért nem megy be Isten országába, mert először is a törvény tökéletes megtartásában látja üdvösségét, miután

A LÉLEK CSENDJE

Az örök élet útja

pedig Jézus által rádöbben, hogy nem érdemszerző jócselekedetek által, hanem kegyelemből üdvözülhet, mégsem a kegyelmes Istenben bízunk, hanem földi gazdagságában.

Péterek látva a gazdag ifjút és hallván Jézus tanítását, felteszik Jézusnak a kérdést: Mi lesz velünk? Már mi is feltettük ezt a kérdést, hisz beláttuk, nem érdemek szerint lehet bejutni Isten országába, és valóban sok emberi és földi dolgot elhanyagoltunk és elhagytunk azért, mert Jézus nyomába szegődtünk. Mi lesz velünk, tanítványokkal, akik sokszor még akadályok is voltunk, vagyunk Jézus munkálkodásában, ahogyan Péterek is nem sokkal ezelőtt?

Jézus két dolgot válaszol. Először azt mondja el, hogy a tanítványok az új világrendben Krisztus uralkodásának részesei lesznek, másodsor pedig azt, hogy az áldozatokért jutalmat kapnak, a legnagyobb, a legvégső jutalom pedig az örök élet. Jézus szerint tehát, amit Jézusért vállalunk fel, Jézus követésében áldozunk fel, nem marad jutalom nélkül. Nem feltétel az örök élet elnyerésében a teljes szegénység, a vagyon szétszótása, a család elhagyása, szülőföld, munka felhagyása, de amikor nem a földi értékrend, hanem a mennyei szerint kezd az ember gondolkodni, élni, amikor már az

első helyre kerül a szívben Jézus és az ő követése, akkor már adni tud a tanítvány áldozatkészen, szeretetből, őszintén. A tanítvány függetlenné válik a csak földi értékrendtől, kapcsolatoktól, és függővé válik Jézustól, aki még ezekhez a földi dolgokhoz való kapcsolatokat is mássá, jobbá teszi.

Az áldozatkész tanítvány azért ne bizza el magát, mert az élen járók még veszíthetnek és azok, akik veszteseknek tűnnek (mint az előbb szomorúan távozó gazdag ifjú), még előre kerülhetnek. A jelenleg elsőik és a jelenleg utolsók előtt egyaránt ott van a pálya, a harc, az örök élet jutalma, az fog győzni, aki mindvégig szabályszerűen megfutja pályáját, azé a jutalom, aki mindvégig áldozatkész marad Jézusért és Jézus nevében.

A mai tanítványok Istenben bíznak, mintsem a földi vagyonban, földi érdemekben. Ne bízzák el magukat, maradjanak mindvégig Jézusért áldozatokat vállaló tanítványok, akik nem akadályozzák, hanem segítik Jézus munkálkodását, akik az utolsókat sem nézik le, ítélik el, hanem jó példát mutatnak nekik is, és biztatják őket a még oadaadobb szolgálata.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HISZEM ÉS VALLOM

Kértél-e Szentlelket?

Kiskoromban mindig nagyon vártam a vasárnapot, hogy újból láthassam, amint a falu apraja-nagyja elindul templomba. Nem kényszerítette őket senki, mégis mentek. Nemcsak a hagyomány, hanem elsősorban valami belső erő indította őket útjukra.

A Szentlélek munkája ez. Folyamatosan gondoskodik arról, hogy a keresztyén egyház szüntelen hallja Isten Igéjét és ezáltal hitben erősödjön. Bárcsak annyira szemmel látható lenne a munkája a hitetlenek előtt is, mint annak idején Jeruzsálemben, kitöltésének napján, amikor egyszerre 16 nemzetiség anyanyelvén hallotta Péter prédikációját, és ennek következtében 3000 ember keresztkellett meg.

Sokszor elgondolkodtam már azon, hogy vajon csak a kételkedők állnak tanácsatlanul a Szentlélek fogalma előtt? Vagy sokszor számunkra – akik megvalljuk hitünket róla, mint a Szentháromság harmadik személyéről – sem egyértelmű minden vele kapcsolatban? Pedig kell az ismeret, hisz anélkül üresebb hitünk lexikona.

Mégis mit hiszel Szentlelekről? (*Heidelbergi Káté 53. kérdés*) Hiszem először, hogy ő egyetlen örök Isten az Atyával és a Fiúval. Másodsor, hogy ő nekem is adatott, engem igaz hit által a Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé tesz, engem vigasztal, és mindörökké velem marad.

Sok félreértés van a Szentlélek személyiségével kapcsolatban. Néhányan úgy gondolják, hogy egy misztikus erő. Mások szerint egy személytelen hatalom, amit Isten ad Krisztus követőinek. Mit mond a Biblia a Szentlélek személyéről? Egyszerűen azt, hogy a Szentlélek maga Isten. Azt is kijelenti, hogy egy személy, tudattal, érzésekkel, akarattal rendelkezik.

A Szentháromságban hívő keresztyének szerint a Szentlélek „valóságos személy”. A nyugati keresztyének szerint az Atyától és a Fiútól, a keleti keresztyének szerint pedig az Atyától származik („az Atyától, a Fiú által”). Ez vezetett el az ún. filioque-vitához, mely 1054-ben a keleti és nyugati keresztyének közötti szakadás egyik okává lett. Azt azonban leszögezzük: Az Atya és a Fiú azért küldte el a Szentlelket a Földre, hogy az Egyházban Jézus Krisztus személyét felemelje, és minden hívőt elvezessen a Fiúval való személyes közösségre, valóságos Istenismeretre és imádatra. Megszívlelendő, hogy a Biblia szerint a Szentlélek káromlására nincs bűnbocsánat! (Lk 12,10)

De hogyan is működik a Szentlélek? Csiha Kálmán röviden így fogalmaz: Ez az Isten titka! Jézus úgy tanított: kérjétek és megadatik. Kérjük a Szentlélek erejét, hogy töltsen be teljesen szívünket és változtasson meg olyan mértékben, hogy Istennek tetsző életet élhessünk. Képes olyan hitet, alázatos lelkületet, béketúrést és igazságszeretetet belénk oltani, ami által másokat is jobb magaviseletre tudunk ösztönözni. Misztikum számunkra a működése, de egyértelmű, hogy munkája erőteljes és bizonyítható!

Árva Bethlen Kata kilencéves kislfia, amikor haldoklott, így szólt szüleihez: „Ne szomorkodjatok miattam, édesanyám asszonyom, mert én az Úr Jézushoz megyek.” Majd a zsoltárt idézte: „Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem.” Ő vigasztalta halálos ágya mellett álló szüleit! Nem különös? Honnan volt ennek a kilencéves gyermeknek ennyi lelki ereje? Onnan, hogy a Szentlélek hitet és erőt adott neki a nehézség és félelem leküzdésére. Fajdalmaiban vigasztalta és nem hagyta csüggedni a pillanatok töredékéig sem.

Annyi mindent kértél már Jézus nevében Istentől. Ám a Szentlélek ajándékait kérted-e? Ha nem, most megteheted az ének versével is: *Hinni tanítás Uram, kérni taníts, Lélekből lelkesen kérni taníts! Üdvözítőm te vagy, Észet, erőt, szívet adj, Lelkeddal el ne hagyj! – kérni taníts!*

ORBÁN LEVENTE

„A MI MINDENNAPI KENYERÜNKET ADD MEG NÉKÜNK MA” MÁTÉ 6,11

Új kenyér – jóllakott lélek

Az emberi testnek szüksége van a rendszeresen kapott táplálékra. Ha nem eszünk, leépülünk testileg, szellemileg és meghalunk. Az emberi lélek „működése” is hasonló: az éhezõ lélek ugyanúgy elhal, mint az alultáplált test.

Mi hogyan állunk saját lelkünk táplálásával? Napok, hetek, évek óta éheznek? Nézzünk szembe magunkkal és merjük kimondani, ha nem érdekel a lelki táplálék, ha nem érezzük az éhséget, vagy ha kiéhezettek vagyunk... A gyógyulás kezdete, ha bevallom beteg vagyok, az éhhálal szélén állok. Vannak mentségeink: rengeteg a munka, dolgozni kell a megélhetéshez, pihenni kell, hogy bírjuk a munkát... De ha erõmet megfeszítve dolgozom, hogy mindene meglegyen testemnek és családomnak, akkor ezt kell tennem a lelkemért is, és a családom lelkiállapotáért is. Sokmindenre használjuk a lelkünket: érzelmeink forrása, lelkiismeretünk hangja, erõt ad a szeretethez, kitartáshoz, céltudatossághoz. A

lélek azonban nem csak erre való. Miért nem tápláljuk hát?

Újkönyér ünnepe közeleg! Hálát adunk a testi-lelki táplálékért. Hála Istennek, mindkettõbõl van! A kenyeret az asztalra tehetjük a többi eledel mellé. Ha már régi, sajnos kidobjuk, és megvesszük a frisset. Ugyanilyen könnyen hozzá lehetne jutni a lelki táplálékhoz is. Van Szentírásunk, járhatunk istentiszteletre, bibliaórára, dicsõíthetjük Istent, felemelhetjük lelkünket hozzá az énekekben, sõt: beszélhetünk személyesen Vele, és amit megértünk Belõle, elmondhatjuk barátainknak. Miért nyúlunk mégis nehezebben a lelki táplálékért, mint a testiért? Van egy óriási különbség a kettõ között. A testi kenyérért keményen megdolgozunk, fizetünk érte munkával, pénzzel. A lelki táplálék ingyen van. Isten fizette meg az árát egyszülött Fia halálával, hogy nekünk legyen ingyen lelki táplálékunk. Ezért fogadjuk el nehezen. Mert a büszkeségünknek, önszeretetünknek kell

meghalnia ahhoz, hogy kimondjuk: a legmegfeszítettebb munkával sem tudok egy falatnyit sem hozzá tenni üdvösségem kenyeréhez, az egészért Tiéd a dicsőség!

Nehéz beismerni betegségünket. Lehet, hogy erre csak akkor jövünk rá, ha megöregszünk, és érezzük, hogy gyengeségünknek most csak a lélek ereje jelentene segítséget... Nem kell addig várnunk. Jézus tanít minket arra, hogy kérjünk az Atyától: a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, most! A lelkít és a testit egyaránt.

Mire való a lélek tehát? Miért fontos táplálni? Lelkünk Isten lelkének egy darabja. Azért a miénk, hogy általa kapcsolódjunk ahhoz, aki adta nekünk. A lélek által szólítjuk meg Őt, a lélek által kérünk tõle, vagy magasztaljuk Őt, a lélek által szolgálunk neki. Gondold végig, mihez kezdsz a lelkeddel és a lelki táplálékkal, amit felkínál neked az Isten ezen az ünnepen! Ne válasszuk az éhezést!

MIKLÓ FERENC

Jubileumi gyermek bibliahét Érsemjénben

Július 6 és 12. között immár tizedik alkalommal rendeztük meg a hagyományos nyári vakációs bibliahetet gyermekeink számára. Akárcsak az elmúlt esztendőkből, idén is szép számmal gyűltek össze gyermekeink gyülekeze-ti házuk nagytermében, sok szépet és hasznosat tanulva a bibliahét alatt, hitben épülve a község más felekezeteihez tartozó gyermekeivel együtt.

Júliusban tizedik alkalommal rendeztük meg a nyári vakációs bibliahetet az érsemjéni gyermekeknek

zésre kerülő bibliahetek sikere, Isten áldása nyomán, főként annak tudható be, hogy a helybeli pedagógusok zöme mindig örömmel vesz részt ezeken az áldott alkalmakon, hitben épülve és hitben építve gyermekeinket. A nőszövetség, a gondnoki kar, illetve a helyi pékmester jóvoltából gyermekeink naponta süteményt, fánkot, csörögét, palacsintát, édességet kaptak.

Ugyancsak a hagyományoknak megfelelően szombaton a tanári karral és családtagjaikkal kirándulni indultunk. Idén a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei jelentős egyházi és irodalmi kegyhelyeket kerestük fel. Megnéztük a fehérgyarmati műemlék templomot, a tákosi paticstemplomot. Mivel olyan dokumentum került kezünkbe, miszerint Érsemjént az 1241-es tatárjárás utáni a Szamos menti Kérsemjénből elmenekült lakosok egy része alapította, Kérsemjént is

felkerestük. A most mintegy 300 lakost számoló kisközségben az egyébként a Partiumból származó fiatal beszolgáló lelképásztor örömmel fogadott bennünket. Noha nem tudtak jövetelekről, szívesen fogadtak, jó páran összegyűltek a gyülekezeti tagok közül és kedvesen elbeszélgettünk. Bízunk benne, hogy testvérgyülekezeti kapcsolatok építhetünk ki a két gyülekezet között. Ellátogatunk továbbá Szatmárcsékére, ahol Kőlcsey síremléke előtt tisztelegtünk. Ezek után Tiszacséce felé vettük az irányt, meglátogatva Móríc emlékházát, valamint a csodálatos tiszacsécei templomot.

Túristvándiban a vízimalmot, míg Tarpán a szárazmalmot tekintettük meg. Hazafele jövet Nyíregyházán az ifj. Fülöp János és társai által fenntartott és vezetett étteremben vacsoráztunk meg.

Vasárnap az ünneplő gyülekezet a templom megkezdett belső javítási munkálatai miatt az imateremben gyűlt össze. Az istentisztelet végeztével gyermekeink a gyülekezeti ház udvarán adták elő az egy héten át megtanultakat, bizonyosságát adva annak, hogy ők valóban megtalálták az igazi lelki kincseket. Az ünnepség végén a gyermekeinket ismét édességgel, fagyival, üdítőitallal vendéglítettük meg. Bízunk benne, hogy az elkövetkezendő 10 esztendőben hasonló lelkesedéssel és hittel tudjuk végezni e nemes és áldott munkát, mint ahogy ezt ez idáig is cselekedtük. Isten legyen ebben segítségünkre.

FÜLÖP JÁNOS lelképásztor

GYÜLEKEZETI MÚLTIDÉZŐ

A boksánbányai leányegyház története

A mai Boksánbánya város az alábbi településekből tevődik össze: Németboksán – ahol a református templom is található –, Vassafalva, Várbocksán (Románboksán), Boksánújtelep (Neuwerck) és Bikistin.

A boksánbányai leányegyház története 1888. május 29-31-én, a Szegeden megtartott egyházmegyei közgyűlésen kezdődik, amelynek 52. számú határozata szerint Krassó-Szörény megyében a Resicai járás 8 községgel, a Boksáni járás 15 községgel a szigetfalui körlelkészséghez csatoltatott. Így 23 település került a szigetfalui Nagy Bertalan körlelkész gondozása alá, aki 1889-ben össze is írja a reformátusokat Resicabányán éppúgy, mint Németboksánban, Vassafalván és Várbocksánban.

1890-től, amikor Vörös Zsigmond levitatanító Resicabányára kerül, Boksánbánya Resicabánya fiókegyháza lesz. Hivatalosan az 1892. május 29-i presbiteri gyűlés juttatja kifejezésre a leányegyházvá válás szükségességét, mivel a lélekszám már meghaladta a százat. Erre azonban csak 1903. április 13-án kerül sor, amikor Zöld József resicabányai lelkész elnökle mellett a presbiterium Boksánbánya leányosítását ki is mondja. Ekkor Németboksánban 80, Vassafalván 32 lélek van. (A várbocksáni hívek ekkor még Szigetfaluhoz tartoztak).

Boksánbánya első református gondnoka Janó Sándor. Hogy mióta van Boksánbányán főgondnok is, nem tudjuk, de Köpeczi Sándor már főgondnokként (is) szerepel.

Az istentiszteleteket és a gyűléseket a társasági iskolában tartják, amit a román állam is megenged a gyűlekezetnek, de 1922-től már több esetben is jelzik az istentiszteletek és rendezvények megzavarását valamilyen ürügy alatt. Így 1935-re tökéletesen megéri az önálló templom felépítésének a gondolata.

1935-ben Szántó Ferenc községi segédjegyző, Köpeczi Sándor gyógyszerészsegéd és Perian Vazul görögkatolikus (v. Görögkeleti) községi bíró (polgármester) közbenjárására a községi tanácstól megvásárolják 1.500 lejért azt a telket, ahol a jelenlegi templom áll s ahová még akkoron egy lelkész lakot is álmodtak. A vásárlási szerződést 1936. április 1-én írják alá egy istentisztelet alkalmával, amikor a telek árát a hívek ott helyben össze is adják s a telket így ki is fizették.

A templom építése 1937-ben kezdődött és 1938-ban be is fejeződött. Hogy milyen eredetű pénzekből épült a templom, azt pontosan nem tudjuk, de Keresztes József resicabányai lelkész megmozgatott minden követ, hogy véghez vigye az elképzelést. Annyit biztosan tudunk az áldott emlékü Lengyel nénié (Lengyel Árpádné, Rozá-

lia) és László Pálnénak (sz. Majsai Anna) az elbeszéléseiből, hogy többen is nyakukba vették az országot és gyűjtögettek faluról-falura haladva. A két említett testvérünk együtt járta be Arad megye egy részét, Erdőhegykisjenő környékét s nem kis összeget gyűjtöttek össze. Ágva felé haladva egy vadászársasággal is találkoztak, akik élén nem kisebb személyiség, mint a fiatal I. Mihály román király volt vadászruhában, aki a két fiatal lányt meg is kérdezte, hogy mi járatban vannak. A válasz után a királyi zsebből is előkerült némi adomány. Sajnos az összeg nagyságára már egyikőjük sem emlékezett. Különbön mindketten rég meghaltak.

A többnyire közadakozásból épült templomot dr. Higyed István szerint Csernák Béla egyházkerületi főjegyző szentelte fel 1938. november 6-án.

A németboksáni református templomban nemcsak mi reformátusok, hanem a német, majd a szlovák evangélikusok is tartottak, tartanak istentiszteleteket. Természetesen díjmentesen.

1975-ig havonta és a sátoros ünnepeken volt istentisztelet Boksánbányán, de azóta havi két-két alkalommal és a sátoros ünnepeken. Az én szolgálati időm alatt bőjt, húsvéti, pünkösdi, újkenyéri, újbori, adventi, karácsonyi úrvacsoraosztások voltak.

A gyűlekezet nagysága arányában volt karácsonyi, anyáknap és reformációi ünnepély, illetve ünnepi megemlékezés néhány szavalattal, esetleg énekkel, amelyek különösen dr. Lázár Sándor főgondnoksága alatt jöttek rendszeres szokásba. A március 15-i és az október 6-i rendezvények is nagyban kötődnek a református templomhoz, illetve a reformátussághoz.

A boksánbányai református templom. Építése 1937-ben kezdődött és 1938-ban be is fejeződött

1975-ben és 1985-ben volt nagyjavításnak mondható alapos külső-belső karbantartás, míg 2003-ban a templom külsejét esőálló festékekkel is kezelik Korszós Dénes egyháztag önkéntes munkájával, akik Vincze-Jancsi András főgondnok segítségével.

1996. június 18. jelentős dátum a gyűlekezet életében, mert Temesvár és Lugos mellett itt tartják a III. Református Világtalálkozó utórendezvényét, egy egyházmegyei lelkesítőkonferenciát. Ekkor leplezik le a Keresztes József emlékére készült emléktáblát is.

Főgondnokok, gondnokok: Janó Sándor, Köpeczi Sándor, Kiss Pál, dr. Lázár Sándor és Vincze-Jancsi András. Lelkipásztoraink az alapító-lelkész után: Vörös Zsigmond, Zöld József, Szombati-Szabó István, Keresztes József, Streleczy Sándor, Nagy Márton, Makay Botond, Megyasszai Bíró Attila.

Templomunk hetven esztendő. Százöt éve leányegyház a gyűlekezet és százhusz éve, hogy református lelkész először vette gondozásba itt a híveket.

MAKAY BOTOND

(Gyülekezeti múltidéző című rovatunkba várjuk a további írásokat. A szerk.)

A 208. LEVÉL

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

bujdosónak mondák magukat. Megosztottuk velük asztalunk, borunk, örömrünk és szomorúságunk, melyeket ők eszökbé tartottak és azokat szorgalmasan lejegyezték, a császári udvarba elküldének, honnan ezért szép apanázst és egyéb hasznos remélték. Esztendőnkön keresztül semmi jelét ezen dolgoknak nem vettük, még akkor sem mikoron a császárnak már semmi hatalma fölöttünk nem vagyon és a török porta jóvoltából szabadabban lélegezhettünk. Sőt, mikor a török közlünk vigyázókat kinevezni méltóztatott, elsőként jelentkeztek. Titkukra soha rá nem jöttünk volna, ha holmi, bizonyíthatóan tőlük származó írásokat nem találunk, melyben magukat a császárnak elkötelezik és erről gyakori leveleik által bizonyosságot tesznek.

KEDVES NÉNEM, az idegen hatalom alatti vergődést immáron megszokám, de sokat tapasztalt életem nehezebben megrázá eme csalódás a saját testvérben. Kied, ki koránál fogva nálam

is többet látott már a világ dolgaiból, izenjen nekem útát, miképpen viseltessem emezekkel ezután?

MIKÉPPEN NÉZZÜNK egymás szemébe, meg mikről beszélgetünk? Tegyek, ahogy ők? Úgy, mintha misem történt volna? Nem tehetem néni, mert az általam oly nagyon vágyott és oly messzi Zágonban engem nem erre tanítottak. Nincs kitől tanácsot vennem.

A NAGYSÁGOS fejedelem, mint mondám, csak hallgat, bujdosó társaim pedig ugyanolyan elvezettek és tanácsnélküliek, mint jómagam. Mivé lesz így ez a maréknyi maradék? Hisz miben bízhat az otthoni kuruc-ivadék, ha méltatlanná lett, kire eddig felnézett?

NO, DE kiedet soraimmal tovább nem szomorítom. Elég, hogy én szomorodom. Kévnám, hogy levelem kiedet jó egészségben találja. Örüljön annak, hogy ott, a magyariakta földön, ilyen meg nem eshet, mint itt Törökországban! Szerető öccse: Z. Mikes Kelemen. A megtalált levelet közölte:

SÁNDOR LAJOS

JÓNÁS, AZ ISTENHEZ...

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

kiált: a Seolból, a halál torkából. Nem volt hajlandó kiáltani, beszélni amikor kérdezték, sem mikor vízbe dobták, a halálba indult inkább, minthogy engedelmeskedjen. Milyen gőgös ez a Jónás, s milyen szomorú, hogy csak így lehet szóra bírni. Rád is igaz ez? Csak a Seol torkából tudsz kiáltani? Oda kell vigyem, hogy megszólalj? Miért nem fordulsz ehhez az Istenhez? Azt mondja az Ige, hogy hívj segítségül engem a nyomorúság idején, és én megszabadítalak. Jó lenne, ha mernél elindulni öfelé, és elhinnéd, hogy nem ítéletével vár, hanem bocsánatával; drága árat fizetett érted, menj hozzá bizalommal.

Jónás beszél, elmondja Istennek az ő nyomorúságát, azt mondja a 4. versben, hogy mélységbe dobtál. Dehát nem ő indul el a mélységbe? Ha dacolsz Istennel, ha szembezállsz vele, te is megéled ezt a mélységet. Nem szól az Ige, nem tudsz imádkozni, megszomorítod a Szentlelket s így örömtelen, hálátlan leszel az életed. Jónás meglátta, hogy nem lehet Isten elől menekülni.

A 6. vers kiszolgáltatottságról, hányódsárról és bűnről beszél. A hínár, ami lelki értelemben a bűnt jelképezi, rámtekeredik,

Harmadik nap

Hány napig bírja ki egy ember étlen-szomjan egy behemót cet gyomrában?

Hát, Uram... lehet, Ninivében jobb lett volna...

Ölj meg hát, te hatalmas Isten, ki Ninivén környéksz, de választott és elhívott szolgádat eleven börtönbe zárod. Én csak a prédikálás elől futottam, de jobban büntetted, mint azt a parázna nemzetséget. Ők ma is vígan élnek, a bűnben és fertőben, miközben a te elhívottadat bünteted...

Jó, tudom Uram, rossz irányba futottam és nem azt tettem, amit Te parancsoltál nekem. Hát milyen szolja az ilyen? De látod, meg is szenvedtem érte. Látod, tudod állapotomat. Élő sírkamrában fekszem. Bűz és mocskok vesz körül. Szomjazom és éhezem. Örökös sötétség a részem. Ilyen nyomorult börtöne a legelvetemült gonosztevőnek sem volt még, amióta a világot megteremtetted.

Kérek, Uram, csukd le szememet vagy tégy csodát! Rohantam előled, most azonban a Te kezvedbe kapaszkodom, hatalmas Isten. Nélküled csak bűzlő húscsomó vagyok, semmi több. Adj erőt, hogy ott is, annak is hirdessem a szabadulást és a megtérés örömét, ahol és akinek nem akarom. Add hát számba a Te szótát, hadd vigyem azoknak, akik bűnösek, mint én...

„Az Úr pedig parancsot adott a halnak, és az kiköpte Jónást a szárazföldre.” (Jónás próféta könyve 2,11)

(F. T.: Jónás a mélyben /részlet/)

bekerít, egyre lejjebb és mélyebbre húz, uralja az ember életét. Aki ebben marad, vagyis a bűnben, és így hal meg, annak ez az állapot kiteljesedik örökre. Tehát a bűn módszere: bekerítés, fondorlat, hazugság, gyengéink s emögött a Sátán áll. Embergyilkos a Sátán, s cinkostársra talál a megromlott természetünk, kívánságaink által. Elkezd sügdösni valamit, itt az értelem még tiszta, majd mozdul a kívánság, s az érzelem, és meggyőztetik az értelem, s ezután mozdul az akarat, majd a kívánság ami bűnt szül. A szívünkön, s az értelmünkön munkálkodik az Isten s a Sátán is, de Isten az aki megújíthatja a szívünket, s az értelmünket is.

Vergődik az ember, mint Jónás a tenger habjai közt. A békétlenségednek a bűneid az oka. Talán az indulat, a kritikus szíved, a sértődöttség, a bűneid miatt van halálfélelmed? Az okkult bűnök miatt? Nem kell itt maradnunk, mert a szabadító Jézus elvégezte a kereszten szabadulásunkat, ha hisszük ezt, ha alázattal leborulunk előtte, megvallva bűneinket, a Sátán nem tarthat fogva, lehull a bilincs, s új életünk lehet.

Jónás imája kiáltás is. Kiáltani lehet Istenhez, azoknak is akiknek nincs kapcsolatuk vele. De az ima több mint egy kiáltás. Az imádság kiváltság. Lehetőség Isten gyermekének, hogy beszélgesse az Atyával. Az imádság több annál, minthogy egy koldus bekopog a gazdag ajtaján alamizsnáért. Jónás nem magában beszél, nem meditál; egy rajta kívüli személyhez kiált, s az felel neki. A beszélgetés egy bizalmas meghitt kapcsolat. Isten érdeklődik mi van velem, mi történik velem, de engem is kell érdekeljen, az Ő reakciója, véleménye, utasítása. Mit tudok mondani neki? mindent amivel tele van a szívem. Félelmeim, aggodalmaim, őszintén, szépítés nélkül, s ezalatt a Szentlélek eszembe juttatja szavait, ígéreteit, s ezáltal megelevenedik a hitem, bizalmam az Úrban. Igazodom Isten akaratához, s feladom sajátomat. Az Úr nem azért van, hogy a mi kívánságaink teljesüljenek, hanem, hogy az Ő rendelkezésére álljunk. Sáfárságra hív. Készek vagyunk-e erre?

A 10. versben hála és dicséret is megjelenik, nem tudjuk mit fogad Jónás, de ismeri Istent szabadító Istennek. Jónásnak Isten a szabadító, nekünk Jézus Krisztus. Ő bejött a büntengerbe, magára vette bűnödöt, hogy szabad lehess. Jónást 3 nap és 3 éjjel tartotta fogva a hal, ugyanúgy Jézus is 3 nap és 3 éjjel volt a föld gyomrában. Nem tovább. Ő éppen úgy kijött a föld gyomrából, mint Jónás a halból. Nem tarthatta fogva a halál, feltámadt, nekünk élő Urunk van. Ma is az övé a szabadítás, minden rabaságból. Menj hozzá! Kiálts hozzá, őszintén bűnbánó szívvel, először, vagy újra, szívedben eldöntve nem akarok nélküled járni tovább! Ámen.

(Elhangzott a biatorbágyi női csendeshétén 2009 márciusában.)

LÁSZLÓFFY ALADÁR

Jónás, a nép

*A cet, a cet egész világnyi.
Lenyel, de meg se tudna rágni.
Elbújhat és elkeveredhetsz,
sivatag nyelhet el, vagy ketrec,
a holdfény burnuszába bújva
mint sakál szűkölhetsz az Úrra,
lemondva ételről-italról,
csak meg ne feledkezz a dalról.
Hír, üzenet, hogy megbocsátok.
A többenél is ennyit látok.
Küldönceim nem csúfak, szépek,
csak bolygó, térkép-verte népek,
ki-ki mire hazát találna,
elnyeli Titanic vagy bálna.
Csak idő kérdése a mennyi:
mikor tudsz helyszínedre menni.
A parancs: ennyit vinni végbe,
Jónás! Eljutni Ninivédbe.*

BABITS MIHÁLY

Jónás könyve

(részlet)

*S monda az Úr Jónásnak másodízben:
„Kelj föl és menj, mert én vagyok az Isten.
Menj, a nagy Ninivéig meg se állj,
s miként elédbe irtam, prédikálj!”*

*S fölkele Jónás, menvén Ninivébe,
melynek három nap volt járó vidéke,
három nap taposhatta azt akárki
s kanyargós utcáiból nem talált ki.*

*Menvén hát Jónás, első nap kiére
egy sátrakkal telt, csillagforma térre
s az árusok közt, akik vad szakállát
és lotykos, rongyos, ragadós ruháját,*

*ahol helyet vőn, kórusban nevétek,
kiáltott, mint az Úr meghagyta, ekként:
„Halld az Egek Urának Istenének
kemény szózatját, nagy Ninive, térj meg,
vagy kénkővekkal ég föl ez a város
s föld alá süllyed, negyven napra mához!”*

(1938)

RAVASZ LÁSZLÓ:

Ki lehet presbyter?

Ha minden ember lehet keresztyén és kell, hogy keresztyén legyen, mi különbség van a presbyter és a többi keresztyén között? Az, hogy az egyház, azaz a gyülekezet elhívta őt és a maga élére állította, ama bizonyos csallhatatlan jegyek alapján, amelyet Isten mutatott meg rajta és azt mondta, miután elhívott téged az Úr arra, hogy közöttünk élj és ennek jegyeit nyilván látjuk tebened, kérünk téged és megbízunk téged azzal, hogy ezt a munkát a gyülekezeti életben elvégezd. Először Isten hívta el titokzatos Lelkének végzése szerint. A presbyter-ségnek nagy távlatai nyílnak meg előttünk: az elhívott és formált, alkotott, célra teremtett léleknek a mélységei tárulnak fel előttünk, s azután ebben az elhívásban bízva, ezt felismerve, szólott a gyülekezet. Az *interna vocatio* (a belső elhívás, az Istentől való) az előbbi, az *externa vocatio* (a külső elhívás, vagyis az emberektől való) az utóbbi; az interna és externa vocationak a boldog találkozása az a presbyteri tiszt, amit mi a gyülekezetben viselünk és hordozunk. Jaj annak, akinél csak külső elhívás van, Isten nem hívta el, csak a gyülekezet hívta el. Jaj annak a gyülekezetnek, amelyik vak és nem látja meg, hogy kiket hívott el Isten és nem

azokat hívja el, akiket Isten öröktől fogva eljegyzett. Ahol azonban az a két elhívás találkozik, ott a gyülekezet az Isten örök végzésének engedelmeskedett és ebben az engedelmeségben van a kezessége annak, hogy abban a gyülekezetben a Krisztus misztikus teste dicsőségesen megépül.

A világon minden eszmény éppen oly mértékben lelkesít, amily mértékben megaláz és bűnbánatra indít. Ezt tekintve, ilyen dicsőséges és felséges tükörbe nézve, azt hiszem mindenki – én magamról igazán mondhatom – mondhatja: Ki volna méltó ennek a tisztnek a hordozására! Ha ilyen nagy dolog ez, akkor jaj nekem Uram, bocsáss el e te szolgálatodból, mert én méltatlan vagyok erre a tisztségre. A keresztyén életnek éppen az a nagy és dicsőséges elmentmondása van, hogy az ilyen feljajdulás, hogy az ilyen megalázkodás tesz tulajdonképpen méltóvá arra, hogy Isten megtartsa ebben az elhívásban és biztosítsa miniket arról, hogy miután te érzed azt, hogy méltatlan vagy reá, megüresedel magadban, alázatos korszóvá változol, én hozom az én erőmet, és kegyelem teljességét, megnyílik a te lelked, és beleöntöm segédmem nektárját: elég neked az én kegyel-

mem. A felfuvalkodott és öntelt lelkek el vannak zárva, maga az isteni kegyelmi erő nem tud beférkőzni, mellettük le hull és a homok felissza.

A magyar református anyaszentegyházban minden igazi presbyter így lett presbyter; a magyar református anyaszentegyházban minden igazi eredmény – lett legyen egy templom alapkövetétele, vagy egy tan levonása – így jött létre; a magyar református anyaszentegyház jövődjé, minden víziója és kifejlődése tündöklően biztató, felemelő, megfiatalítóan csodálatos, amíg vannak lelkek, akik maguk megüresítésével oda tudnak állni, hogy a megígért és alázuhogó isteni kegyelemnek és erőnek a felfogói, a hordozói és győzedelmes szerszámai legyenek.

BERDE MÁRIA

Add meg Uram

*A minden napi kenyeret
A minden esti nyughelyet.
Nyáron a nyájas kék eget,
Télen a tűzhely meleget.
Vizek jötevé hűvösét,
Tisztaság tisztos köntösét.
A harcban már kíméletet,
s hogy elbírjam az életet,
Kis gondot értem, mennyi bár
koccant tojásnak is kijár.
És néha jó sugalmakat,
Még el ne üljek hallgatag.
Mesét, mely feltör könny helyett,
És másoknak is enyhület.
Főlösképp meg ne tagadd,
Néha mosolyom is megadd,
Csak a kevéss kedvesekért,
Kinek ez még örömet ér.
És mindennapi hitemet,
Hogy elvezesse szívemet,
A Tőled gyűlő picit lángot:
A mindennapi Miatyánkot.*

Köszönöm! Ámen

Tudjuk-e magunkról?

A presbiteri rendszert a reformáció korában sem Luthernek, sem Melanctonnak, sem pedig a németajkú Scvájc hitújítóinak nem sikerült életre hívniuk, jóllehet rendelkeztek erre vonatkozó elképzelésekkel és programmal.

„Egyháztörténeti tény, hogy a világon először Kálvinnak sikerült az újszövetségi értelemben vett 'vének tisztét' a gyakorlatba átültetnie – állapítja meg a nemzetközileg nagy tekintélyre szert tett „Vallás a történelemben és a jelenben” (Die Religion in Geschichte und Gegenwart, rövidítve RGG, Tübingen, 1961, III. kiadás) című lexikon V. kötetében W. Jannasch. Kálvin egyházi rendtartásában a pásztorok és doktorok mellett a „vének”, a presbiterok töltötték be a legfontosabb szolgálati tisztet. E három csoport tagjai alkották Genfben a konzisztóriumot vagy egyháztanácsot, amit később presbitériumnak neveztek el. A presbiterok száma Genfben eredetileg 12 volt. Az egyház vezetésében a lelkészekkel együtt volt szerepük.

„Az egyház kormányzói véleményem szerint a nép közül választott vének voltak, akik a püspökökkel együtt az erkölcsökre való felügyeletet és a fegyelmi ügyeket is gyakorolták. Mert másképp nem is lehetne értelmezni Pálnak ezen mondatát: aki előjáró, szorgalmatossággal járjon el (Róm 12,8). Megvolt tehát kezdetből fogva minden egyes egyháznak a maga tanácsa, mely kegyes, tekintélyes és szent férfiakból állott, s

ennél volt az ítélkezés joga a bűnös megjavítására...” (Kálvin János: A keresztyén vallás rendszere, IV. könyv, III/8).

A presbiterok fontos tennivalója Kálvin szerint tehát a gyülekezeti élet tisztaságának, rendjének felügyelete, továbbá a családlátogatások szervezése és végzése.

Genfben minden csütörtökön a konzisztórium elé idézték, nem ritkán előállították a rendetlenkedőket, s Kálvin mértéke szerint ilyenek bőven voltak. Így az italozók, a pletykálkodók, az uszoraszedők, a veszekedők, a kártyások és tivornyázók. Még azok is kaptak idézést az egyháztanács elé, akik a templomba járást elmulasztották, vagy megrestültek a házi bibliaolvasásban! A testület az ilyeneket megintette, s megjavulásuk érdekében nem ritkán súlyosabb ítéletet is hozott. Kálvin azonban arra is emlékeztette az egyháztanács tagjait, hogy ne annyira a jogi szigorra, mint inkább a lelki-gondozói bölcsességre és tapintatra tegyék a hangsúlyt: „Ne legyen az eljárás annyira szigorú, hogy abból csak a kényszerítést érezzék ki; a bűntetés semmi más ne legyen, mint üdvösgégre vezérlő eszköz, mely által a bűnös ember visszatér Urához.”

A kálvini irányú protestantizmus által elterjesztett genfi egyházrend két fontos, nagyhatású következménnyel járt – állapította meg J. Staedtke: „Kálvin Genfje és a politikai szabadság létrejötte” című érdekes reformációtörténeti tanulmányában: 1/ gya-

korlatilag feloldotta a középkori egyház sákramentális szerkezetét és dogmáját, amely hierarchikus különbséget tett a papság és a világiak között; 2/ a kálvini egyház alapelvevé a Lélek uralmát tévén, feloldotta az állam és az egyház áldatlan összefonódását.

Ez a két gyakorlati követelmény kezdett megvalósulni Európában ott, ahol Genf után először elterjedt a presbiteri rendszer és szemlélet. A területileg illetékes presbitériumok rendszere először a franciaországi és a rajna-pfalzi reformátusok között jelent meg, az 1500-as évek második felében. Történelmi érdekesség, hogy Kelet-Európában először a lengyel-litván reformátusok között alakult meg szervezett formában presbitérium, az 1570-es években. Hazánkban az első református presbitériumot Kanizsai Pálfi János szervezte meg 1617-ben Pápán.

(BEKEFI)

OLVASÓLÁMPA

Isten Igéje – Európának

A Nemzetközi Keresztény Szolidaritás (CSI) nemrégben megrendezett budapesti konferenciájának résztvevőjeként Henri Boulad egyiptomi (!) jezsuita atya Európa iszlamizálódásának veszélyeiről tartott érdekes előadást. Ezzel kapcsolatos interjújából idézek: „A tolerancia leple alatt betelepítik az intoleranciát... Mutasson nekem a világon egyetlen egy iszlám államot, ahol elismerik a vallásszabadságot... A pluralista és laikus társadalom nem fogadható el az iszlám számára. Európa ezt még nem értette meg, vagy nem akarja megérteni.(...) Az Európában jelenleg megjelenő radikális és hódító iszlám alapjaiban veszélyezteti a kontinentet. (...) Megérkeztünk az ő céljukhoz: a serián, az iszlám törvényen alapuló társadalmat akarunk létrehozni Európában. Ez nem fér össze a nyugati civilizáció értékeivel.”

Mélius Juhász Péter Szent Jób könyvéről szóló „igazán való fordítása Magyar nyelvre” (1565) az erdélyi tolerancia kialakulásának – nevezetesen a tordai vallásbékének (1568) – a korát, az európai lelkiismereti és vallásszabadság kezdeteinek az emléket idézi. Az iszlám elsöprő erejű európai térhódításának időszakában minden okunk megvan Boulad atya intó szavainak a megszívlelésére. Annál is inkább, mivel a különféle kultúrák egymás mellett élését, a pluralizmust, a toleranciát és a nyelvi sokféleséget fenn hirdető Európai Unió ebből a dicséretes sokszínűségből, az egymást kiegészítő értékek gazdagságából éppen „öreg kontinensünk” keresztény gyökereit és értékeit hajlamos kifelejteni, és – a tolerancia nevében – szabad utat engedni annak a tudathasadásos folyamatnak, mely: a tolerancia leple alatt az intoleranciát kívánja Európába betelepíteni...

A hitviták korának – átmeneti – türelmetlenségét túllépve, büszké lehetünk arra, hogy az erdélyi tolerancia – a korabeli vallásháborúk „fundamentalizmusát” meghaladva, a szónak a legkorszerűbb értelmében vett európai példát volt képes mutatni egész kontinensünknek. S tette ezt: Isten Igéjével az ajkán, az anyanyelvünkre lefordított Szentírással a kezében!

Európa egységesülésének, a kultúrák közötti párbeszédnek és az Európai Unió soknyelvűségének a szellemében mondhatunk és tehetünk-e többet, szebbet annál, mint hogy Melius Juhász Péter már-már feledésbe került bibliafordítását kiadjuk, és az egymás iránti ellenségeskedésre és kizárólagosságra hajlamos vallási egyoldalúság és nacionalizmusok vetekedése közepette az Írás szavával hirdetjük minden népnek, nyelvnek és kultúrának, minden embernek és valamennyi nemzetnek a krisztusi szere-

teten alapuló kölcsönös befogadását? A magyar Biblia Esztendejében (2008) tehetünk-e ennél többet és jobbat - beleértve az iszlám követőinek a befogadását is, amennyiben ők maguk nem fordulnak ellene a „keresztény Európának”?

Jób könyve: a Szenvedés könyve – és éppen ezért: egészen krisztusi. Ebben az értelemben még a jeles fordító – Melius püspök – kegyes „túlbugzóságán” sem kell csodálkoznunk, amikor Szent Jób „körösztyénységéről” beszél.

A 20. század apokaliptikus szenvedéseit magunk mögött hagyva, valóban egy olyan „körösztyény” Európára van szükségünk, amelyben az iszlám térhódításától se kelljen félnünk, hanem a világvallások egyetemes ökoméniájának a szellemében, kinek-kinek az ő hite értelmében adatik békességben és biztonságban élnie.

Ezért fohászodjunk szerető, kegyelmes Istenünkhöz! Ennek a „keresztény értéknek” a nemes követésére vezessen bennünket az Úc földjéről való Jóbnak, valamint a témáni Elifáznak, a suahi Bildádnak és a namái Cófárnak az egymással és Istennel perlekedő, az örök emberi szenvedések keresztjén megszenvedett „vitája”...

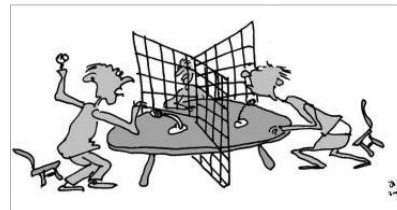
És mindenekefelett – a sokakat megtévesztő erkölcsi viszonylagosság cinikus Európájában – merjünk újból hinni a föltétlen isteni igazságban.

A biharországi Váradon, „a Raphael Hoffhalter által Niomatott” „Szent Job Könyvében” „a Sido nielvből” hogyan is fordítja „Magiar Nielure” Melius debreceni püspök – példának okáért – a Könyv XX. fejezetének 4. versét? Olvassuk együtt: „Avagy nem tudod-e te Jób ezt eleitől fogva mind ez ideig; mind azóta, amióta az ember a földön vagon, érthetted ezt: Hogy az Istentelenek vigadozása csak közel való volt, kevés ideig tart, és az színmutató csalártnak öröme csak szempillantásig vagon.” Lapszéli jegyzetében Isten Igéjét a fordító ekképpen tömöríti és nyomatékosítja: „Az hitetlenek öröme és dicsősége árnyék, váz, pókháló.”

Nekünk, mai magyaroknak, lehet-e komolyabb hivatásunk, mint Isten újra felfedezett Igéjével hozzájárulni Európa gazdagodásához? És azt kívánni, azon fáradozni, hogy „a hitetlenek dicsőségének árnyéka” elháruljon fölére, és „az Istentelenek” által előidézett erkölcsi válságnak „pókhálójából” kiszabaduljon!? Szeretettel ajánlom magyar, európai és minden atyámfiaának ezt a bibliakiadást.

(Tőkés László ajánlása Méliusz Juhász Péter: A szent Jób könyve című, hasonnás formában megjelent fordításához. Debrecen, 2008)

FIRKA

Vitamúsor

Adorjani László rajza

Augusztus

Augusztus vagy „Kisasszony hava... a boldogságos szűz Mária tisztelőtére”, bár „Kisasszony napja” (ti. szűz Mária napja) a következő hónapra esik. Tulajdonképpen a következő hónapot „Nagyasszony Havának” kellene hívni, de mégsincs erről szó. Ez a vonatkozás – írja Bod Péter – „nem világos”.

„A római tanács Augusztusnak (Szűz hava) nevezte az Augustus császár tisztelőtére, mivel ebben a hónapban nagy dolgokat cselekedett”.

Erre a hónapra esik „az Úr színe változása... annak emlékeztetére, hogy halála előtt Krisztus átalváltozott. Alkalmatlansága pedig az volt, hogy ama dicsőséges magyar vitéz Hunyadi János Nádor Fejérvárat a török ellen nemcsak megtartotta, hanem Muhamet császárt is alatta megverte 1456. esztendőben, mellyel az egész kereszténységet megörvendeztette. Szentelik augusztus 6. napján” ezt az ünnepet. Ehhez a török elleni győzelemhez kapcsolódik a déli harangszó, amint majd később látni fogjuk.

Ugyanerre a hónapra esik még „Nagy Boldogasszony” napja, amelyet „B. Szűzmária mennybemenetelének emlékére Augusztus 15. napján” tartanak. „Ezt az ünnepet a görögök hívják Szűzmária elaluvása ünnepének, mert úgy tartják, hogy rendes és csendes halállal megholt”.

Végül augusztus utolsó vasárnapján ünnepeljük magyar nyelvű református egyházunkban az „újszengé”, illetve az „újkenyér” gondviselés-ajándékozta hála-alkalmát. Felbecsülhetetlen evangéliumhirdetési és hallgatási lehetőség a lelki és a testi kenyér összefüggésében. Szamba vehetjük anyagi javainkat, s az úrvacsorai asztal körül tehetünk biznyságot a mennyei Atya gondviselésének kifogyhatatlanságáról és páratlanságáról. „Ó mindenkire felhozza a maga napját, de a hívők serege meg is köszöni gyermeki haládatossággal az imádság teljesítését: „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” (Máté 6,11; 6, 33; János 6, 22 skk.).

(Tőkés István: HÉTKÖZNAPOK – ÜNNEPNAPOK avagy az idő a keresztény ember életében című kötetéből)

FELVÉTELI A KOLOZSVÁRI TEOLÓGIÁN. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet őszi felvételi vizsgát hirdeti, a következő helyekre: Erdélyi Református Egyházkerület: 4 fiú hely, Királyhágómelléki Református Egyházkerület: 2 fiú hely.

A felvétellel kapcsolatos tudnivalók: – szeptember 16, szerda, de. 9 óra: interjú azokkal a jelentkezőkkel, akik még nem vettek részt az előfelvételi táborban; ezek a jelentkezők az ajánlólevelet szeptember 10-ig juttassák el az illetékes Püspöki Hivatalba; – szeptember 16, szerda, 12,00 óra: beiratkozás az Intézet titkárságán; – szeptember 17, csütörtök és 18, péntek: felvételi vizsga.

A felvételi vizsgát érintő egyéb részletek felől a Protestáns Teológiai Intézet titkárságán lehet érdeklődni, naponta 9–14 óra között a 0264–591368 telefonszámon.

DR. REZI ELEK REKTOR
DR. ADORJÁNI ZOLTÁN DEKÁN

VENDÉGOLDAL: KÁLVINISTA SZEMLE-HARANGSZÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS. Második évébe lépett a felvidéki Kálvinista Szemle és a Harangszó közötti együttműködés. Testvér-egyházkerületünk havonta megjelenő hivatalos lapjának július-augusztusi összevont száma két oldalas összeállítást közölt, a Harangszóból átvett írásokból. A felvidéki református lap az alábbi cikkeinket közölte idei Vendégoldal-rovatában: A túlélő – Fábian Tibor vezércikke, Adománygyűjtés Ady-szoborra, Válaszpropaganda – Orbán Levente jegyzete, Ima a trianoni diktátum évfordulójára – Csohány János vezércikke, A kommunizmus áldozataira emlékeztek – tudósítás a nagyváradi emléknapról, valamint Nagy József Barna: A magyar egészség útján című jegyzete. Lapunk júliusi első számát követően egyik őszi lapszámunkban is szemléljük majd a Kálvinista Szemle írásaiból.

MAGYAR REFORMÁTUSSÁG A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN, 2009-BEN. A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei megbízásából, a MTA Néprajzi Kutatóintézetével együttműködésben végzett *Református identitás az ezredforduló után* elnevezésű kutatás keretében elkészült *A magyar reformátusság a Kárpát-medencében 2009-ben* című térkép. Készítette **Nagy Károly Zsolt**, tudományos munkatárs. A térkép a Magyar Református Egyház területi elhelyezkedését, oktatási intézményeit és a 2000 utáni népszámlálásokon a vallási hovatartozásukról nyilatkozóik között a magukat reformátusoknak vallóknak a magyar

nemzetiségű lakossághoz viszonyított arányát jeleníti meg.

INTÉZMÉNYES MAGYARÜLDÖZÉS SZLOVÁKIÁBAN. A Szlovák Parlament által elfogadott nyelvtörvény szerint szeptembertől kizárólag szlovák nyelven beszélhetnek egymással munkahelyükön a szlovák államigazgatási és önkormányzati hivatalok, illetve az általuk működtetett intézmények alkalmazottai. A nyelvtörvény szerint 100-tól 5000 euróig terjedő pénzbírság illeti azt, aki a hivatalos kapcsolatban nem használja a szlovák nyelvet, valamint egyebek mellett az emlékműveken, a közérdekű és információs feliratokon is kisebbségi nyelvet használ. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke szerint ezzel a határozattal a magyar-szlovák viszony mindenképpen romlik majd. A szlovák testvéreink is balgaságnak és butaságnak nevezték az új törvényt – mondta Fazekas László. „Mi mindenképpen arra biztatjuk a magyarokat, hogy beszéljenek anyanyelvükön minden területen, mert én azt hiszem, ez a nyelvtörvény ütközik azokkal a normákkal, amelyek az Európai Unió képvisel, – fogalmazott a felvidéki püspök. „Mint egyház arra biztatjuk az embereket, hogy őrizzék meg identitásukat. Ha egy gyermek magyar ajkú szülőktől származik, akkor járjon magyar iskolába, mert ez fontos a fejlődése szempontjából – tette hozzá a püspök.

VILÁGMÉRETŰ NYOMÁS A KERESZTYÉNEKRE. A Konrad Adenauer Alapítvány szemináriumot szervezett Németországban, ahol megvizsgálták a keresztyének helyzetét a nagyvilágban, különös tekintettel a keresztyénüldözésekre. Kiderült, hogy hitük miatt minden három percben megölnek egy keresztyént valahol a világban. A világszerte üldözött embereknek 80 százaléka keresztyén. Nyilvántartások és felmérések szerint 50 államban korlátozzák vagy nyomják el szinte teljesen a vallásszabadságot, mindenekezt Afrikában és Ázsiában.

Szaúd-Arábiában, Iránban és Eritreában rendkívül nehéz a keresztyének helyzete. Törökországban pedig veszélyes fogalomnak tartja a hatalom a misszió fogalmát.

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS. Dr. Lázár Sándor boksánbányai fogorvos gyors hirtelenséggel elköltözött az élők sorából. A Marosvásárhelyről vidékünkre került orvos nemcsak a maga szakmájában volt kiváló és mindig igyekvő, de magyar és református emberként is igyekezett a szórványmagyarságon mindig segíteni, azért harcolni a lehetőségekhez képest.

A boksánbányai RMDSZ alapító tagja és hosszú ideig elnöke is volt. Református mivoltában nemcsak presbiter, hanem több éven át főgondnok is volt a boksánbányai leányegyházban.

Életére, tevékenységére jellemző volt a kisváros emberének magatartásformája. Mindenkivel igyekezett jó viszonyt ápolni, úgy nemzetiségű, mint kisebbségi, vagy felekezeti vonatkozásban.

Temetése július 22-én volt. Emlékét – mely legyen és maradjon áldott – minden biznnyal sokáig fogják nemcsak szerettei: felesége és lánya, hanem barátai, beteget és ismerősei is őrizni.

MAKAY BOTOND

HIRDETÉS. A nagyváradi TETRACON Kft tervező iroda (Zimbrului u. 12 sz., tel. 0259 440665) vállalja tervdokumentációk elkészítését az alábbi rendeltetésű épületekre: – parókiákhoz tartozó új szociális, kulturális létesítmények vagy a meglévők bővítése, átépítése; – családi házak tervezése vagy a meglévők bővítése és felújítása; – műhelyek, üzlethelyiségek, raktárak és mezőgazdasági épületek tervezése illetve bővítése.

Az épülettervezésen kívül a fenti cég végez topográfiai és kataszteri méréseket és munkálatokat. 1993 óta, a cég alapításától kezdve számos megbízás teljesítésével járult hozzá a Református Egyház fejlődéséhez. (x)

1900 előtti
Könyvek
kéziratok, térképek
Vétele

KÖZPONTI ANTIKVÁRIUM
1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15.
Telefon: (00 36) 1 483 13 34
e-mail: info@kozpontiantikvarium.hu

Házhoz megyünk!

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyűlekezeti Lapja
ISSN 1221 - 0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,20 lej.

Felelős szerkesztő: Fábian Tibor. Olvasószerkesztő: Babes Arday Erika. Tördelőszerkesztő: Kraftsikné Petrikó Ildikó. Kül munkatársak: Antal Attila, Balázsné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Orbán Levente, Tóth Zsigmond. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea, str. Moscovei nr. 14. Tel.: 0259/434-664; 416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com

A terjesztés a lelkesítő hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.